

ՀԱՆԴԵՍ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

Ի ՎԵՐԱՓՈԹՈՒՄՆ Ս. ԿԱՌՍԵՆ

Որդէս ոք զի ընդ երկայն
Պատրաստիցի զընալ ուղի,
Միշտ 'ի միասն յեղեղու՝
Ընդ այսս այգուն զարթնուլ վաղբաղ,
Փութալ 'ի դէմ եղեալն 'ի չու,
Եւ լըքանել զասպընջականն.
Հանգրիճեալ ամփոփ ըզկողս,
Զուսովք արկեալ զկազմած չուոյն.
Յեա ըզխնջ անդամս մարմնոյն
Ի քուն թէթեւ ըսփոփելոյ -
Յենու ըզգուսն 'ի գետին,
Եւ խորհի զօրն ըզվաղունան:

Սապէս ողբովք և մենաւոր
ՅՈրդւոյն մնացեալ և փեսայէն,
Եւ պարուրեալ 'ի պատանս,
Դառնայ յիւրըն Հանգիստ.
Իշանէ կոյսն 'ի նընջէ
Յանապական դամբանին:
Ի նիջ կայ, այլ ըշտըստին՝
Դեռ ևս կենաց տրոփէ շունջ.
Յանկաւոյն սպասել ձայնի,
Զի 'ի շիրմէն 'ի բերկրաւս
Կարգացէ զինքըն յերկինս:

Քանզի 'ի նոյն 'ի փուշոյ
Յարուցեալ էլ իւրըն Որդի.
Զինչ ևս այլ արգելցէ զնա
Ի խիստ կապանս վտարանդութեան.
Յաղմուսը աղփատկան
Ո՞ մարթայցէ ունել ըզնա:
Երկնապարդէ է ծընունդ,
Անխտական է մաքուր,
Ի հովաէս յայս մըթապին
Նէլ զընաց ընդ հրեշտակաց՝
Ամմահանալ Ստեղծողին:

Հինօրեայ վըշտաց, ցաւոց
Անյայտ ոգւոյն քաղցրութեանց՝
Չունի ժոյժ մահկանացուն
Եւ աղցաւոր՝ տնել տոկալ.
Թոնարհեցաւ 'ի պարաութիւն
Մարմին, ոգին՝ զերծ պըրծանի:
Ո՞քան ըզնա յարասոր հարեալ,

Կամ խընդութեան էառ ըզլափ:
Ո՛վ մայրըդ սըրբութեան,
Խորհել զվախճան քոց վըշտացդ,
Եւ ըզլետին մահուդ ըզփառս
Է խկ 'ի գէպ և ըմբոն:

Հարսնացեալդ Աստուծոյ,
Ըզկուսական քո մարմին՝
Բարձրելոյն Հաներ նըւէր.
Եւ 'ի քոյցըդ իրանաց
Խաղաղութեան սկիզբն եղաւ.
Եւ 'ի վերացդ համօրէն
Բուրեաց անոյշ բաշտան:

Դու ըզգարգուն աստուածութեան
Հանդարտեցեր կըրէլ զծընունդ.
Աստի առ քեզ յերկրաւորացս
Հէծութեանց վերանայր ձայն.
Եւ ոստն ըստեղն դաւթական
Գեղեցկուղէլ բողբոջը:

Այր դու միոյն Աստուծոյ.
Խանձարուրդ նորին նըւաստ,
Եւ որորանըն զըձուձ
Յայս յանդիման հընչեցին
Ըզծընդեան բախտ անդութ.
Յարաւաստս և 'ի փառս՝
Կըցորդ իւրումն Յիսուսին...
Կենեղ իւր նըժգնէ և փախուսաք
Ի խրժական տարաշխարհ,
Անձուկք զըժոյն և տուայտանք
Տառապապին զըձուձութեան.
Այս էր նորա լոկ բաժին.
Եւ երկրաւոր ցաւոց վիշտը:

ԶՄիածնին զընայր կընի,
Խաչակցելով անդր 'ի լեառն.
Եւ անդ ինք բոլորապառուղ
Կըքէր զճակատն 'ի գետին.
Այլ յաղթութեամբ փառաւոր
Հանգիսացաւ ընդ Որդւոյն.

Ի Գողգոթա զոյգ մահակից
Եւ յարութեանն կըլ կըցորդ...
Զի այլ ևս ինչ արգելու
Յանժառուռակ 'ի կապանս

Օտարաւոր նըժգեհնութեան .
Ի վըշտահար տարապարտին
Ո՛խափանել զնա զօրեայէ :

Զև ընդ անմահս 'ի յերկինս
Պարզեալ թըրէլքս վըստահ ,
Ի խընդիր Որդւոյն հետոյ
Սըրտերեան չըրջի յերկիր .
Եւ միտք վըշտացն կան պատկառ :
Յաճախ տեսաւ Մարիամ
Վարանաճեմ յԵփրաթա .
Արտասուածոր աչքն 'ի լաց՝
Ընդ աղքատին մըտորն անշուք
Եւ ընդ նըւատ յարկ Յիսուսին :

Էր երբէք զ'ի Յորդանէս ,
Կամ 'ի բլուր Զիթաստանեաց ,
Կամ ըլ՝Սաղիմ տեսանել
Ել նա փութով 'ի խընդիր .
Կամ 'ի կոհակս Գողգոթայ
Եկն առ վըշտին 'ի ակոփանս :
Անդ 'ի ստուերս պարունակեալ
Զարաշուք Գեթեմանեայ ,
Ի մնաւոր ամայութիւնս
Յածէր 'ի ձորս եմակաց ,
Ուր կեդրոնեան չընչէ հովիտ ,
Եւ նըւաղեալ չի՛նանի տու :

Բայց յաղթութիւն և բերկրանք
Թախծելոյն կան 'ի թիկանց ,
Եւ կապտեալ սանգարմտաց
Զաստուածազարդ պատմունանս ,
Եւ զիւրն արկեալ ըզփառս անձամբ՝
Եթող էլք զնա Որդին :
Յամաքեալք ակնողիք ,
Եւ լանջք ծընկեալք տառապանք՝
Լուծանին 'ի կոծ ողբոց ,
Եւ ոգին ողջ կայ 'ի յուզմունս .
Մընչէ հոգին առ Բարձրեան ,
Մեծածեաս պարզէ 'ի թախ :

Յիւրաքանչիւր վաստակոց
Ընթանան Առաքեալք սուրբք
Գորովալիւր առ Մեծն Մայր .
Եւ ապաստան հուսկ յետին
Իրոց մարմնոցն 'ի հանգիստ
Հանգրձեն 'ի մէջ չիբմաց
Անապատին Յովսափաթ :
Ի դաստառակն ամբոփեալ
Յըրաասարսուռ և անշուշ .
Ածին 'ի ձորն աղետից
Որ ըզձայնըն լըւիցէ
Զաստուածային անկող վրժուց :

Եւ զնա խառն ընդ առաքեալս ,
Բարեպաշտն կանանց պար
Յայս 'ի դամբան ցածուցին .
Եւ վեմ մի կոյս անտաշ անգործ՝

Ըզկուսական կափոյց մարմին ,
Զերգ ցամաքուտ ընդ ուռովք
Թագուն կայծակն նիրհեացէ .
Ել նա անշուշ 'ի նինջ քընոյն ,
Տարփատենիկ յաւիտեանց՝
Անմահութեան հանգրձելոյ :

Ի չերմա յարտօսը 'ի լալ ,
Ի վայր լըւին և յամայոջ
Ինթանիոյ՝ Սնդագդայ՝
Ընթանային մարք և կոյք
Յաստոջ ամացն և յուժի ,
Ի մերձաւոր ձիթաստանւոյն :
Փըրկութիւն խընդրել մանկանց՝
Երամերամ նոքա գնային .
Իսկ սոքա տենչմամբ մեծաւ
Վառեալ բոցով լաւութեանց ,
Յողախոհ և 'ի սուրբ սէր
Շուշանին ծածկեցելոյ :

Զանգամս տըկար և իրթոս
Ի քարշ ածեալ ձգգէին
Խօլք ակտաժեալք պիւրսարկուք .
Այն ինչ կարկառ ըզձեաս 'ի վէմն
Եւանգելից ընրմ սըրտիւ ,
Նոր կորով զարթնոյր խըրտեր
Ի իրթուցեալ նոցին իրանս :
Աստ գուշակք ճըլմարտախօսք
Աղդեցութեամբ զեղուն վերնոյն .
Վըկայք 'ի նոր զինն ոյժ ,
Եւ վատթարեալք քաջանան :
Եւ նուիրականն սըրբազայր
Աղօթկերաց յորդէ շընորհս :

Այգն երրորդ ծաւալէր
Ի լըւանիստ հովտին ձորս .
Մեւանգամ նոքն կանայք
Դիմեալ և գան աղաչաւորք .
Այլ կայր չերիմն սոսկացեալ ,
Սին և ունայն համբոնն :
Ի տապանի՝ փորանկեալն
Հերձեալ թըրի պատմունանս .
Եւ հողմ մեղմիկ զըրախտին
Յիր աստ և անդ ծածանի
Խրեւ ըզծուխ կըզգրկաց
Խընկեալ 'ի սուրբ զոհարանն :

Անդ խընդրէին լալադին՝
Յերկիւղ և յահ պաշարեալ ,
Զունայն չիմաւ փարէին ,
Բարձր 'ի ձայն կարդալով
Յորբացեալ պերզմանէն :

Ահաւանիկ պար անդուստ
Մերձի հովտաց միամտաց ,
Որոց Բարձրեան մերկանայ
Ըզհաշակերտ զիւր նըլանս .
Նոքա յերկինս նըլմարեն
Զեղս նորին 'ի չիւմն :

Երեւա հօտիւքն 'ի յարօտ,
 Ի մերձաւոր տեսին լեռնէ
 Զերկնից բանաւն 'ի մօտուստ,
 Ընդ արշալուրձս այգոյն վազ-
 Եւ 'ի բարձանց վայրիկեալ
 Հրեշտակք փառօք սաւառնեալ:
 Քնարաց ա' երգոց խընդուծիւն
 Ընդ օգս երկնից ծաւալէր.
 Ապա կացին պարանցիկք
 Ի ցուրտ վիմին 'ի վերուստ.
 Ուստ Մարիամ թըռանէր
 Նըշուլաղարգ զերգ արփի:
 Կամ թէ թէթէն՝ ամաղդ պէս
 Որ յոսկի վառ ցողացեալ,
 Ճառնանչագեղ բոցատիպ
 Հրեշտակականն փայլամբ,
 Յարեաւ և ել խընդագին
 Նուազաց պարուք փառացի:
 Անհամեմատ մայր է սա,

Փափուքէլին յաւիտեանց,
 Որ ել յաստեղս 'ի ծագել,
 Մընեալ միայն թաղուհի.
 Ընդ զուարթոց սլացաւ անմահ՝
 Առ այն՝ որ զինքն էա՞ծ 'ի գոյ:

Քանզի երկիրն անարժան
 Էր ընդունել զայն մարմին.
 Երկիր, որում սերմն Ագամայ
 Տայ զեւր մարմին յերր և 'ի նեխ.
 Նըւթրեալն միայն երկնից
 Ճարեալաց ընդ օգըս կենդանւոյն:
 Աղանայ հանգունատիպ,
 Որ նախ ելեալ 'ի տապանէն՝
 Ոչ 'ի տիգր՝ ոչ 'ի մօրուստ
 Խառ բընաւ զեռղ և դագար.
 Այլ էւր թեւօքն նաւարկեալ
 Եւ դառնայ զայ ըսպիտակ՝
 Անգրէն 'ի հիւզն՝ ուստի ել:

Թարգմ. Հ. Ա. Շ.

ԿԵՍՏԱՐ ԱՐԵՎԻ.

ԳԻՆԵՄՈԼՈՒԹԵԱՆ ՆԵՏԵՒԱՆՔԸ

2

Երկու հօգի առանց իրեն գիտնալուն՝
 քանի մ'օրէ 'ի վեր զինքը լրտեսելու
 ետեւէ էին թաղին մէջ. բայց տեսնե-
 լով որ փուճ էր ամեն լանք և պիտի թո-
 ղուին ու երթային, յանկարծ ասոր
 անսովոր քայլաժօքը աչքերնին զարնե-
 լով՝ մէկէն ճանչցան զինքը, ետեւէն
 գնացին ու գինետուն մտան:

Իր հրամանն արդեօք ինծի հետ գա-
 ւաթ մը խմելու, պարոն, ըսաւ անոնց.
 մէկը՝ անոր օղոյ գաւաթ մը հրամ-
 ցընելով:

— Ինծի հետ ալ, այնպէս չէ, աւել-
 ցուց միւսը, անոր գաւաթը նորէն լե-
 ցընելով զոր մէկէն քամեր էր:

Գինովին միտքը որդիքն եկան որ ա-
 նօթի ծարաւ կը նեղուէին, ինչպէս
 նաև տղուն գլխոյն գալիք փորձանքը.
 Բայց բանի տեղ չգրաւ: Հետզհետէ
 գաւաթները պարպեց, կամաց կամաց
 խելքը գլխէն գնաց:

— Ինչ խոնաւ գիշեր է, Ուարտէն,
 ականջէն վար փսփրսաց անոնցմէ մէկը,
 երբ ասիկա կ'ուզէր ալ տուն դառնալ,
 յետ սպառելու ունեցած ստակին մեծ
 մասը՝ ուսկից կը կախուէր թերևս աղ-
 ջրկան կեանքը:

— Բարեկամներնուս համար մի
 միայն գիշեր պէտք է իրենք զիրենք
 ծածկելու համար, պարոն Ուարտէն,
 կրկնեց մէկալը:

— Նստէ նայինք հօս, ըսաւ առաջին
 խօսողը զանիկա անկիւն մը հրելով.
 Գիտես, ամեն տեղ զպատանին փըն-
 տոնցինք. անմիջապէս հիմա կու գա-
 յինք իմացընելու իրեն որ ամենայն
 ինչ պատրաստ է. բայց ճշգրիտ տեղե-
 կութեան մը պակասութենէն՝ չէինք
 կրցեր զինքը գտնելու: Տես ուրեմն
 ինչ զարմանալի բան. և չեմ կարծեր
 որ գիտնար ինքը երբոր լոնտաւ եկաւ.
 այնպէս չէ:

— Չէ, չէր գիտեր, պատասխանեց
 հայրը: